

Posudek školitele diplomové práce Jiřího Malíčka ‚Epifytické druhy skupiny *Lecanora subfusca* v České republice‘

Jiří Malíček se začal zajímat o lišejníky již jako gymnazista, kdy studoval floru v okolí svého bydliště na Sedlčansku. Díky svému entusiasmu se poměrně rychle vypracoval ve slušného znalce nejen místní květeny, ale brzy dokázal rozpoznávat i běžnější druhy lišejníků. O jeho aktivitě svědčí jeho brzká publikační činnost. Ke mně jako ke školiteli přišel již jako student rutinně určující některé lišejníky a vybavený základními lichenologickými dovednostmi, a s jasným odhodláním věnovat se taxonomii obtížné skupiny *Lecanora subfusca*. Moji úlohu jsem chápal jako nenápadné usměrňování určitým směrem a kde je to možné, tak i v případném předávání zkušeností.

Z mého pohledu je odevzdaná práce nadstandardní, relativně obsáhlá a výstupy ukazují, že student musel věnovat k jejímu vytvoření poměrně značné úsilí i množství času. Byly studovány prakticky všechny relevantní herbáře na území České republiky a získaná data tak ukazují poměrně celistvý a zároveň zajímavý obrázek v trendu a změnách v rozšíření jednotlivých druhů, které by bylo možné i zobecnit a bylo by také možné je očekávat i u jiných ekologicky podobných druhů lišejníků. Navíc celková mapa studovaných položek nádherně demonstruje také intenzitu lichenologického bádání na území ČR. Zajímavá a v některých případech zcela nová, jsou chemická data. Důležité je i názorné grafické barevné znázornění těchto dat (chromatografické desky), které často v publikacích chybí nebo bývá příliš zjednodušené a spíše abstraktní. Změna ekologické preference porofytů v závislosti na znečištění a měnícím se pH je také názorná.

Molekulární část je sice jen doplňková, ale splnila svůj účel. Byl použit univerzálně používaný úsek ITS rDNA, který se osvědčil i u jiných skupin lišejníků při řešení obdobných témat variability taxonů a taxonomické ohodnocení některých morfotypů.

Mám několik drobných připomínek.

U výsledných map by bylo možné přehlednější standardně nastavit ‚vrstvení‘ historických a recentních údajů, tak aby nové údaje nebyli překrývány historickými. Např. u druhů *L. argentata* a *L. chlarotera* mohou mapky vyvolávat dojem, že druhy jsou lokálně na ústupu, pokud je v některých místech ‚nadúroda‘ historických sběrů (viz obr. 15 a 16 na str. 44 a 46, překryv recentních dat historickými údaji např. v západní oblasti Šumavy).

V příloze jsou u jednotlivých druhů zmiňovány také studované exsikáty jako důležité srovnávací standardy pro případné další studium. Bylo zde však bohužel opomenuto zmínit čísla těchto exsikátů a původní jméno, pod kterým byly vydány. To ztěžuje hledání těchto položek.

Na můj vkus nejsou některé formulace příliš vhodné a byl bych zdrženlivější při používání některých typů hodnotících vět („nepříliš povedená práce“).

Otázka:

U vzácného, převážně sterilního druhu *L. exspersa* je zmínka, že u rakouských položek je citovaná Rf hodnota druhé mastné kyseliny (tzv. *exspersa-unknown*) nižší nežli u českého sběru. Nicméně z celkové formulace v textu není zřejmé, potvrdil-li autor udávané literární Rf hodnoty u jím studovaných rakouských sběrů. Jedná se u rakouských a českého sběru tedy o tutéž látku či ne? Není možné, že se jedná o dvě různé látky a dva různé, i když podobné

taxony? V případě nejistot bych možná raději volil zkratku ‚cf.‘ před druhovým epitetem nežli určení taxonu tzv. na tvrdo. Případně by se dalo diskutovat, není-li současný druhový komplex široký a nemůže-li zahrnovat více taxonů.

Práce přináší důležité nové informace pro chemii lichenizovaných druhů a byly potvrzené dříve vyslovené teze některých autorů, že určité druhy mohou vytvářet na úživnějších stanovištích extrémní morfotypy, které nemají taxonomický význam. Vytvořený klíč je také dobře použitelný pro určování středoevropských zástupců epifytických zástupců rodu *Lecanora*.

Doufám, že tato práce bude po mírných korekcích v nějaké podobě publikována a věřím, že bude i kladně ohodnocena lichenologickou obcí na evropské scéně.

Práci hodnotím stupněm výborně.

V Praze 11.IX. 2012

Zdeněk Palice